

6
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ

ΑΝΔΡΩΝ ΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14

ΑΘΗΝΑΙ (136)

ΚΕΝΤΡΟΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΣ ΑΤΛΑΣ

Αριθ. Έρωτ. ΠΕΛ. V, 34/1970

Α'
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968

ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

18-31/1/1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφοτέρας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ;

.. *Εἰς ἀμφοτέραις, δηλ. γεωργίαν καὶ κτηνοτροφίαν.*

- 2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ;

Ναί.

- γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτὰ ; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους ὡς ἄτομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ;

Δὲν ὑπάρχει. ...
Ναί. οὐκ. ὑπάρχει. ...

- 2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλήγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακάτοροι κλπ.)

Ποία ἦτο ἡ κοινωνικὴ τῶν θέσις ; ...

- 3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ τῶν ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα ;)

- 4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάται ; ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θέρισμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τραγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι ; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον ; ἡμερομισθίου εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος ;

Διὰ τὸ θέρισμα. ...
ἢ γεωργίας. εἰς. ...
ἢ ἐπὶ τὰ μεγάλα κτήματα. ἐχρησιμοποιοῦντο ἄνδρες ἢ γυναῖκες ἀπὸ ἀσφόρου ὑπαρχίας καὶ ...
ἢ παίρνειαν ἡμερομισθίου καὶ εἰς χρήμα καὶ εἰς εἶδος.

- 5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρέται) ἢ δούλαι ; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

Ναί. ...
ἢ ἀπὸ ὑπαρχίας.

- 6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποῦ ἐπῆγαιναν δι' ἀνεύρεσιν ἐργασίας ; ...

Εἰς. ...
ἢ ἀπὸ ὑπαρχίας.

- β) Ἐπῆγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ. ;

- δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καυσίν: α) τῆς καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Με' ζωϊκὴν κόπρον, φυτικὴν. (καυσίν, καλαμῖας μετὰ τὸν θερισμόν). καί.. με' κάλυψιν.....
 χλόης.. δι' ὀργώματος.. κυρίως. λαθουριῶν. καί
 ..βίμου. καί.. φακίω. φυτανῶν.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Ἄλλο.. 20. 1920. καί μετὰ.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; 20. σιδηροῦν ἄροτρον. ἀπὸ 20. 1920. καί αἱ μηχαναὶ ἀπὸ 20. 1950. καί ἐν γένει.

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.). Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος; Ποῖας κατεσκευάζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; Δίφτερον καὶ ἐχρησιμοποιεῖται ἀπὸ 20. 1950.

καὶ μηχαναὶ καὶ ἐλαιοκίνητα. 20. κατωμεύσαν
 οἱ σιδηροποιοὶ εἰς Αἴγυπτον καὶ ἀπὸ ἐκεῖ ἐξήντητο εἰς προμήθειαν.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοιχοῦς ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου. ὁμοίως μετὰ κατωτέρω σιδηροῦ.

1. χεῖρ... 4. ἄντη... 7. βλαβάρη... 10. προχμῆ
 2. ἀκροπόδα... 5. βίλλος... 8. ἐκδυστήρ...
 3. φτερά... 6. ἐλπίδα... 9. αὐχλῆς...

- 2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) 1950. καί ἐν γένει.
 3) Μηχανὴ θερισμοῦ

4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν).....

5) Μηχανή ἀλωνισμού *ἔφραται ἐκ ἀπὸ ἄλλο μέρος*.....

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον *ὁ ἰ. δ. ι. ο. ὁ γ. κ. ρ. ὁ δ. ε. ρ. ἀπὸ γὰ ἀδάτος. γὰ ματὰ γ. κ. λ. α. γ. λ. α. ι. α. ι. ἐκ αὐτοῦ. μ. ι. α. κ. λ. γ. μ. φ. α. ν. γ. α. ι. γ. ο. ι. α. γ. κ. β. ι. α. ι. α. ι. ρ. ε. ι.*

2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ; *ἦτο ἡ μορφή τοῦ ἀπὸ ἀπὸ 3 ἀρότρον τοῦ εὐμόνος. Σήμερον γύλινα ἄροτρα εἰς ἀνάγκην.*

3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν, καὶ τῶν ἐξαρτημάτων αὐτοῦ. *Δὲν ἀπαντᾶται ἐκ μέρους γύλινον ἄροτρον.*

1.	6.	11.
2.	7.	12.
3.	8.	13.
4.	9.	14.
5.	10.	15.

(1) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Εάν υπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νά μεταβάλετε τήν ἀνωτέρω ἀρίθμησην).

- 4) Τὸ ὕνι. Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τήν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφίων ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἢ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τήν χρήσιν ἐκάστου.

τὸ ὕνι τῶν ξυλίνων ἀρότρων εἶναι μιᾶς μορφῆς δι' ὅλα τὰ ὑνίσματα. καὶ ἐν μέντοι τὰ ὑνίσματα ἀρότρων εἶναι μιᾶς μορφῆς δι' ὅλα τὰ ὑνίσματα.

- 5) Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου; π' ἐστὶν

ἐν μέντοι εἶναι ἐν ὁμοίᾳ μετὰ τῶν ἀρότρων.

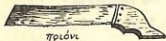
- 6) Ἦτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἢ σιδήρου;

Ἦτο ἐκ ξύλου ἢ ἐκ σιδήρου κατασκευασμένη καὶ ἐν μέντοι εἶναι ἐκ σιδήρου.

- 7) Ἔργαλεῖα διὰ τήν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.)

ἐν μέντοι, ἀρίδι, πριόνι, ἀρνάρι, ἀρκαῖρι, ξυλοφαῖ, σκεπάρνι, καὶ ἄλλα.

πριόνι

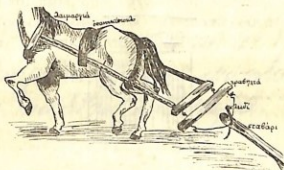

ἀρίδα

ρινι ἢ ξυλοφαῖ (ἀρνάρι)

Δεν γίνεται άρριμια με' εν τω αιν και ουκ-
ηως δεν εμαρτυει και βλαση.

α) Ποιος ὄργωνε παλαιότερον (ἢ σημεῖον); 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἄγρου ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) ὑπὸ πρῆτης. Σημειώσατε ποῖα ἢ συμπέει εἰς τὸν τόπον σας *παλαιότερον ὄργωνεν ἄνδρας καὶ γυναῖκα καὶ ὑπὸ πρῆται. Σήμερον μόνον αἱ ἰδιοκτῆται ὄργουσιν.*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερώς, πώς γίνεται το ζεύξιμον των βοδιών (ή του βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν). *Σημείον διὰ ἐπαρχ. ζεύ-
ξιμον ἄροτρον αὐτ. βόδια εἰς τὸ ξύλινον.....*

2) Πώς γίνεται το ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον $\text{Zn} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{ZnSO}_4 + \text{H}_2$
 $\text{Zn} \rightarrow \text{Zn}^{2+} + 2\text{e}^-$ $\text{H}_2\text{SO}_4 + 2\text{e}^- \rightarrow \text{H}_2 + \text{SO}_4^{2-}$
 $\text{Zn} + \text{H}_2\text{SO}_4 \rightarrow \text{Zn}^{2+} + \text{SO}_4^{2-} + \text{H}_2$

3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ ζευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῶον) κατὰ τὸ ὄργανον μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως ; (Περιγραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

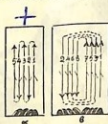
Με βραχίονι. εἰς τὸ ὄργανον. εἰς δύο ἀντράχια βραχίονι. εἰς τὰ ἐκτεταμένα εἰς 2 πομπίλια. εἰς τὰ ἐκτετα. εἰς τὰ χρονοκ. καὶ εἰς τὰ ἐκτετα δύο εἰς τὸ χρονοκ. καὶ τὸ βαρελὶ ἐκτετατός. Βόδιον εἰς τὸ ὄργανον.

- 7 -

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγένετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερα) τὸ ὄργανο. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακὰς (αὐλακιές) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὥς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

ως, ὁ πατριάρχης ἐξελθὼν ἀπὸ τοῦ θρόνου, εὐχόμενος·
ὡς, ἐκείνη καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ ἄλλοι...

ἡ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε με τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐὰν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορά καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεταί· ἀκούη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὰς ἢ σπορίες, ντάμις, σιασιές, μεδραδὲς κ.λ.π.); ἔγχετο καὶ γίνεταί· εἰς λωρίδας, ὡς
...ρίδες.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρὶς (ἡ σποριά) ; μέ αὐλακιάν ; ... *Nai*...

- 6) Πού υπάρχει ή συνήθεια να γίνεται ή σπορά του σίτου και άλλων δημητριακών μόνον με σκαπάνη, δηλ. να μη χρησιμοποιῶται ἄροτρον; Εἰς τὰ περὶ τῆς ἐλάφης, εἰς τὰς περὶ τῆς οὐλοῦσας καὶ δὲν γινώσκων καὶ τοιούτων καὶ ὅσα.....

- 7) Ποιοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργώματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διανομὴ τῶν συλάκων μὲ τὸ ὕψος: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ. *ἤτοι. πικρ. εἶσαι. . . . ἐν. χρ. πικρ. γὰρ. βαθύν. καὶ. ὑάδιστος. ὀργωμα. . . .*

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σποράς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων. . . Εἰς ὁ. 2 α. 2 α' ὀργώματα . . . καὶ ὑπὲρ.

εἰς τὸ ἀρῶν. καὶ εἰς τὰ καὶ μακαροὶ καὶ ἴσως βαρὺ χῆμα.

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς :

1) Διὰ τὴν σποράν δημοτικῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ. Γίνεται ἐν ὀργώματι καὶ θάψις καὶ μὲν καὶ ἔνα πρός τὴν ἐπερὰς, τὸ εὐαῖον καὶ ἔνα διβόλισμα.

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἂνωτέρω)

Γίνονται 3 ερωτήματα: 1) ερώματα 2) ερώματα
3) διενδομια.

3) *Επί πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ ἀσπάρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπαιυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν...
ἔγ. 2205 (1).

4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιέργειας (σίτου, κριθῆς, ἄραβοσίτου, ψυχανθῶν, κητευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; *εἰς αὐτὰς: 2, ἀραβοσίτου: 3, καλαμίσκου: 3 ψυχανθῶν: 1 ἢ μανίν.*

5) Ποια εργαλεία ή σκεύη χρησιμοποιούνται: α) κατά την σποράν.
π.χ. τὸ δισάκι· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους; τὸ δισάκι...

γορβάς. ἰωὴκ, παρμάς, ἐκιδάρον, θυάρι, προδόν, γαστή-
 ρια, γαυάρι, γροφά, βαρὶν Ἰδατος, πορτογροφίαν.

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρίζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρουΐτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὄργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῆ σιδηρᾶν ράβδον, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον; *μὲ... πικ. βου...*

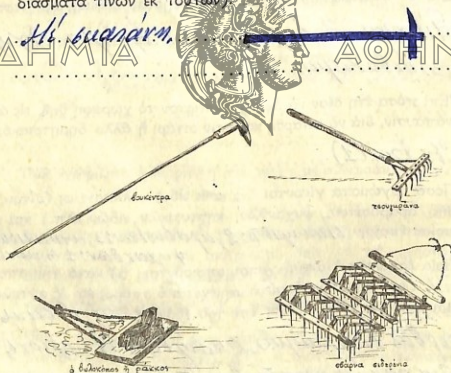

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα); *Μετὰ τὸ ὄργωμα... σχετ. μετὰ...*
πικ. βου... καὶ μετὰ τὴν ἐλάττωσιν...

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποὺ δὲν ἔχουν ὀργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφή ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφαίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματά τινων ἐκ τούτων)

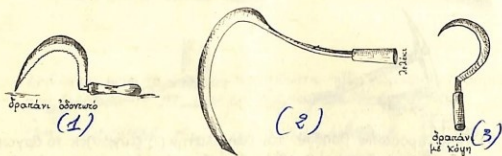
Μετὰ τὴν ἐλάττωσιν...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμός, ἡ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν)

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.) *Μὲ τὸ δρεπάνι.
τοῦ ἐργαζομένου (1) ἀπὸ τοῦ ναυπηγικοῦ...*

Ἐάν ᾤσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης γὰρ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε.

*Δὲν ὑπαρ-
χουσιν οὐδὲ γὰρ χωρὶς ὁ δὲ πᾶν εἶδος δρεπάνου ἀπὸ
τοῦ ἑργαζομένου παραμένει δρεπάνι οὐδὲ εἰς τὸ
ἐργαζομένου (1) τοῦ ἀναγλυφίου...*

- 2) Μὲ δρέπανα ἢ με ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τροφὴν τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *μ. 66. 23...*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὀμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν).....

*... ὁ δὲ πᾶν ναυπηγικοῦ εἰς τὸ ἐργαζομένου (1) τοῦ ἀναγλυφίου...
... γὰρ οὐδὲ γὰρ εἰς τὸν...*

- 4) Πῶς ἦτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογραφήσατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;.....

*ἀπὸ τοῦ δὲ πᾶν οὐδὲ εἰς τὸν ναυπηγικοῦ εἰς τὸν...
... ἀπὸ τοῦ...*

- 5) Ποιός κατασκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά, ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπά-
νια κ.ά.) *ἐνδογενεῖς, ἐξέχοντες. ἔργον αὐτοῦ
... τοῦ ἐκπαινεῖν...*
- 6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς
χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ
ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων
(τῆς ρόβης κλπ.) *ἤτοι παλαιότερον ἐξαι. ἐξ. τοῦ
... φυχανοφ. μόνον (φαειῶ, λευκῶν κ.ά.)...*

β. Θερισμός τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοιπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ. *μία μ. θανά. καὶ ἀναζήτης. καὶ αὐτὸν χύρον καὶ ἀνέλε. καὶ θανά. ἀναζήτης. καὶ αὐτὸν ἔχουσιν αὐτὸν.*
- 2) Οἱ στάχυες ποῦ ἔμεναν (ἢ μένου) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *εὐαγγ. 88.*
- ΚΑΔΗΜΙΑ..... ΔΟΗΝΩΝ
- 3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὁποῖα παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χερίες, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ; *οἱ ἴδιοι. οἱ ἄλλοι. καὶ.....*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΟΗΝΩΝ

- 4) Πώς τοποθετούνται τὰ δράγματα (οἱ χειρὲς) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πίεσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρῶνται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) . *πολ. καὶ μαζί, διασπείνεται, οἱ σταχτοὶ πρὸς αὐτὴν. ἴδιαν κατεύθυνσιν.*

5) Πῶς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές. . . . *Αγκαλιές*

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποιοῦν ; *ἄνδρες καὶ*
γυναῖκες καὶ αὐτοὶ τὰ ἴδια ἐργάζονται
μέρος, ἐπειδὴ δι' αὐτὸ τὰ ἴδια μέρη

- 2) Πῶς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομισθίον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ξεκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή, εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομισθίον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε μετὰ τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν)
Μετὰ ἡμερομισθίου, ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα καὶ
μετὰ φαγητοῦ

- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λοντό τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ; *χειρὸν καὶ* . . .
ἐντὶ τοῦ σώματος, ἐντὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ σώματος . . .
ἐντὶ τοῦ σώματος καὶ τοῦ σώματος

- 4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχή ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἐβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ;

Ἐντοῖς. Ἐρίμυς. οἰκονόμος. ἄλλα. ὑμῖν. α.
 20. ἐβδομάδες.

- 5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικά τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά. . Ἐτραγουδοῦσαν.

Διαφορετὰ.
 20.

- 6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἓνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυν πού μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινες τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ με τοὺς ἀποκοπέντας στάχυν πλέκουν σταυρὸν ἢ ψάθην, τὴν ὁποίαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.).

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου υπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι ἔθιμον.

Ἐπὶ τῇ νύκτι. ἔν μέρει ἀθέριστοι γὰρ.
 δεμάτια. Ἄλλα. ἔν τῇ νύκτι αὐτοῖς. 20.
 Ἐπὶ τῇ νύκτι. ἔν τῇ νύκτι. 20. πρὸς γὰρ νύκτι.
 20.
 20.
 20.
 20.

δ. Τὸ δέσιμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

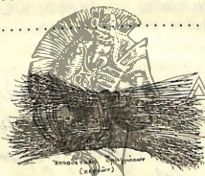
- 1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἤτοι τὸ δέσιμον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἐσπέρας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυν εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; Ἐγίνετο. 20.

ἡρώϊοι. ὕψος. καὶ γένεσις, ἡρώϊοι τῆς ἀνατολῆς
 20. ἢ 20.
 20.

- 2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχους καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἔδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τοὺς στάχους τοὺς ἔδενε ὁ ἴδιος ὁ ἰδιουμάτης.
 Κοινὰ σχοινία μόνος τὸν ἔδένοντο μὲ δέματι καὶ ἀπὸ
 τοῦ ἴδιου τοῦ ἀπαιρηθέντος αἵματος ἢ ἐκέρτα.
 ἢ βούρλα.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἰδίαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;.....

Συνεκέντρωνοντο... πέντε ἀφ' ἑκάστης καὶ ἑξή-
 ...ποσάκις... μὲν... παραλλήλως πρὸς τὸ
 ἴδιον...

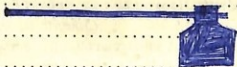
ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς. *Ἀπὸ τοῦ...*

*..1920., π. βρορά. τῆς γίνεται. εἰς αὐτά-
.. μέσ. π. βρορά, χιόνι. πλάσιον εἰς...
.. μύρον. και. μαλά. πάλιερρημένοι...*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφίαν. *με. βιαράνιν*

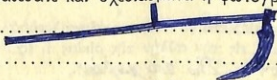
στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐσυνηθίζεται παλαιότερον ἡ διατροφή τῶν ζώων κατὰ τὸν
χειμῶνα με ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ πύλαξις αὐτοῦ. *Ναί...*

*Ἡ καλλιέργεια γίνεται εἰς τοῦ βρορά. βίνα
καὶ μύρον. με. π. μύρον, ξήρανσις, μύρον
καὶ μύρον, ἀποβύμινος. τοῦ. φέρνεται. ἀποβύμινος
ἐξωθεν. π.χ. τοῦ βρορά, διὰ τοῦ π. καὶ π. καὶ
πολλοὶ μύρον, ὡς τοῦ γὰ ἄλλοις εἰς τοὺς πελάγους.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανὸς καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.). *ἐθερίζετο. ἐργαλ. κοπίδας καὶ με. μύρον.*

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).....

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) .δωριάνι, διχαίλια, εν' ρ. μα. πα-
 ραλληλόγραμμοι. μαδόνι. γλαί. μελά. Πιαμμα
 γανά. Πια. και' μεταφορά. εις. ἀλωοθήκων...

Γ' ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἄλωνισμόν. Συνκεντρώνοντο
 πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην
 θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἄλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

.. Μετεφέρω. εις. τὸ. αἰ. λῶνι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἄλωνισμόν
 δεμάτια. Εἰς τινὰς τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά,
 θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις; εἰς σωρόν
 ὅπως ἔστιν ὁ καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

.. Θιμνω. ο. β. τ. α. κ. κ. τ. ρ. ο. α. ι. εις. σωρον.
 β. τ. α. ρ. ω. τ. α. ι. με. τ. α. ι. σωρον. α. ι. ? ἔ. λ. ο. ν. τ. ρ. ο. ν.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας ἄλώνι διὰ τὸν ἄλωνι-
 σμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρι-
 σμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον
 χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ ἄλώνι; .. Π. α. ι., ε. π. ῥ. χ. ω.

ἀνέκαθεν. αἰ. λῶνι.

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἄλώνι. Ἐντὸς τοῦ
 συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς
 ποίαν θέσιν; .. Ἐξω. σω. χω. ρ. ι. ο. ν.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; *Χαίρων*
ἀλώνια ἰδιώματα καὶ ἀλώνια καὶ ἀνέμων ἐν πολλοῖς
μαζι, αἱ γυναῖκες ἀλάνι θάνα με ἔργον καὶ ἀλάνι θάνα ὅ
χρόνος εἶναι ἀνάλογος τῶν μαζιῶν ἀνδρῶν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;
Ἀπὸ 25 ἰαννουῦς ἕως 15 Αὐγουστου.

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
διάσμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) *Χαίρων καὶ ἀλάνι*
ἄλωνα καὶ πετράλωνα με ἀλάνι θάνα καὶ ὅ
μικρον καὶ μὲν καὶ.

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐναρξεως τοῦ
ἀλωνισμοῦ (π.χ. τοῦ χωματάλωνο : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων). *Βγαλόμενα χόρτων, χερμὸς καὶ ἀλάνι*
καὶ ἄλωνα.

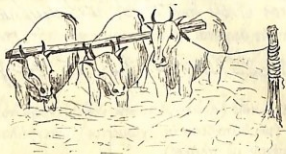
- 9) Ἡ ὥς ἄνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐναρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; *Μα. - Δία*

ἡμέρας πρὶν καὶ ἀλάνι θάνα.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχυῶν πρὸς ἄλω-

νισμόν; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἷονδήποτε ἄλλον.

Τὰ ἴδια ἀμφιβάς γίνεται καὶ ὁρδία ἀμφὸς.....
...πρὸς τοὺς ἐνὶ ἀγρῶν τοὺς ἀγροίους.....

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοπο-
ήσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

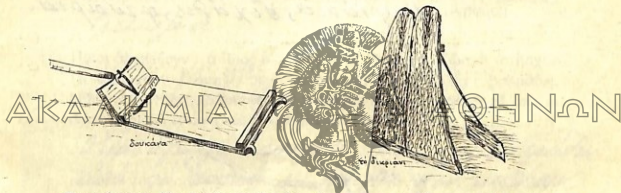
α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
Πολλοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλώ-
νιου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος θηλειός,
στρούλουρας, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐξαρτῶν-
ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ αὐτῶν σχέδιον, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
κῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

Τὸ ἴδιο ἀμφιβάς γίνεται καὶ ἐνὶ ἄλλοις ἀλλὰ
με' ἵππους ἢ σέμιονα. χωρὶς βουχά ἀλλὰ με'
σχοινί. εἰς. ἀλλοίους.....

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
ἀλώνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινί ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
στυλον με' τὰ ζῶα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινί εἰς θηλειές,
αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
ἀκόμη) ἀλώνισμός κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα). *Τὰ ἀλωνα
ἐκτίθενται μὲ ἑκατὶ εἰς 24. γεία, αὐτὴν περὶ 4. 24ων
20. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων
εἰς 24. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων. 24. 24ων
κ' ὑπὲρ 24ων. 24ων. 24ων.*

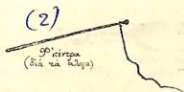
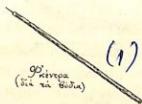
- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνθήσεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲ ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά, ρεβίθια κ.ἄ.) ἦλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

*Δεν... χρησιμοποιεῖτο... οὐδὲ χρησιμοποιεῖ-
το... μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον.*

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἑνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἑνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἤλωνίζοντο καθ' ἡμέραν ... *γ. 2. ρ. 16 μ. α. . 24. ἡμέραν*
... γ. 1. ν. ο. 2. α. . 3-4. χειρὶ μ. α. 2 α. .

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθῶν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)
... λ. κ. μ. α.

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς μὲ ἰδικὰ του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταὶ (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. πσπάνηδες, καλούμενοὶ ἀλωνιστοὶ καὶ ἀγωγιᾶτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδινὰ ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν

ο. ἴδιος ὁ γεωργός, καὶ μετὰ ζῶα καὶ βαθμάδες
ἀπὸ... 20. χειρὶ... μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ζῶα
ἀπὸ... καὶ αὐτὸς... 20. ἰδιόμο... 20. 20.
ο. ἰδιόμο... (δουλειά)...

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μετὰ ζῶα καὶ μετὰ ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυν· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν μετὰ χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μετὰ ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

ο. ἰδιόμο... 20. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα
μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο ἔκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο ; πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ;

ο. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα
ο. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα
ο. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα... 20. μετὰ ζῶα

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοῦ σταχύς, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

ἔ.αί. τοῦ σταχύος. ἢ καὶ ἑλάνου καὶ ἀνέμισμα
μόνον. ἢ τοῦ χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ.....

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναι, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ; ...

ἢ καὶ τραγούδια καὶ δίστιχα πρὸς ἐκτενισμόν
τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας. (ἐνθυμησιὰ, ῥοαίμα,
μαθαίμα, ἀκα, θυρά).

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἐγίνε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας. Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς) ...

ἀπὸ διαίτας
1960, αἰ. 19. μέρες. ΑΘΗΝΑ

β'. Λίχνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοίμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίχνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ... ..

λειῶμα. ἢ ῥοαίμα, ἢ ἀνέμισμα, ἢ ἀνέμισμα
ἢ ἀνέμισμα. καὶ ἀνέμισμα.

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο..

Ο. Βωρός.....
 ἐντὶ.. ἐργαζομένης.. Πρὶν αὐτὸ γὰρ λίχνισμα εἶναι
 ἐπιμεραζομένην τοὺς ἰσχυροὺς.....

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο ; φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχθυογραφήσατε τοῦτο...
 φτυάρι, θρινάκι
 ν.τ. ὡς γὰρ παρατηροῦμεν θρινάκι.....

φτυάρι
 θρινάκι
 ΑΚΑΔΗΜΙΑ

φτυάρι
 θρινάκι
 ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;
 ἄνδρες καὶ γυναῖκες εἰδικὸς λιχνιστὴς.....

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὁποῖα μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ· (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλογισθῇ ὁ σίτος κλπ ;
 ἰώμενα, χίχνηται δι' αὐτὰ δεύτερον.....
 ἀλώνισμα μετ' 2-3 ἡμέρας.....

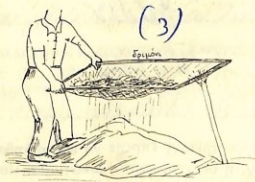
- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο .. *ἔλαι. εἰς. τὸ. πρῶτον. ἀθῶν...*
... νιόμα. καὶ. γίνεσθαι. διὰ. τὸ. βιάσθαι......

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμέναντα
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;.....
... μετ' ὁφρῶθρα. καὶ μετ' τὸ δριμόνι......

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ (1) ΑΘΗΝΩΝ (2)

νων μετ' ὅπας διαφόρων μεγεθῶν· π.χ. μετ' τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι, δριμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) . . .

καὶ παλαιότερον.
 μου. βύρρον. ὁ χωρίσιμος. τῶν. κόκκων.
 τῶν. δημητριακῶν. αὐτοῦ. καὶ ἄχυρα. ἐχέουσα.
 με. βαρυνθῆ. καὶ. κατὰ. με. δριμύτη. καὶ ἐχέ-
 μαιος. (3). ἐν. τῶν. τριῶν. ἀντιμέτω. Μόνον. εἰς. μερῶν.
 αὐτοῦ. καὶ. τῶν. ἐργαλείων. καὶ. σκευῶν. ἐχέουσα. (2).

- 7) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σωρόν ; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός ; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπτηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ; . . .

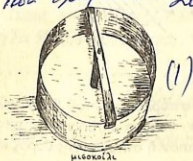
καρπός. εἰς. σωρόν. με. τῶν. γεωργῶν. χαράσσεται
 σταυρός. καὶ. τῶν. ἀντιμέτω. μορφῶν. καὶ. αὐτοῦ
 εἰς. εἰς. ἀποθήκην. καὶ. ὅμοιος. δὲν
 ἵμηνεται.

- 8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

ὁ δὲ δὲν

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἰπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εις ὁκάδας, εις κοιλά κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχθυόγραφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).

[illegible]

- 2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἁλώνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
γ) τὸ γυφτιάτικο,
δ) τὸ ἐλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερον μέτρα τῶν δημητριακῶν (δόνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν) .. Δόνομα: Δ.Ι.Α. Ζυγὰ, ἰχνογραφία:

мо́жно, ху́дно, и́менно...

Μικρον τιν. διακριναι τιν. η. χρις. ε. 20.

20. μεσομαρτίου 21. 2ος Απριλίου 22. οχλ. 442ος, 124220

и до' ка' чуровъ. до' и'т.

- 3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἑκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας) *ἐντός τῆς οἰκίας εἰς... ἢ ἐν ἀγροῖς...*

- 4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἀλώνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εἰς τὴν ὑπαιθρον ; *Εἰς ἀναμνησιν τοῦ χωρίου
τῆς ἀναμνηστικῆς εὐχαριστίας.*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχους ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχυῶν,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὀπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

ὅχι

Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς τοῦ φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμνηστικὴ φωτιὰς εἰς τὸ ὑπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

Ὁ ὁρίων

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

*Ὁ ὁρίων καὶ εἰς
ὁρίων μέρος.*

2) Πώς λέγεται ή φωτιά αύτή ; (π.χ. φανός, άφανός κλπ.).....

β'. 1) Ποίοι ανάπτουν τήν πυράν' παιδιά, ήλικιωμένοι, ποίος άλλος ;

οὐδείς

2) Ποίος ή ποίοι συλλέγουν τά ξύλα, θάμνους κλπ. διά τήν πυράν.
Τά κλέπτουν ; "Αν ναί, από ποιον μέρος ;

οὐδείς

3) Πώς γίνεται ή συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερώς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποίαι αί συνήθειαι είς κάθε τόπον διά κάθε πυράν ;

1) Προσευχαί, διάφοροι έπικλήσεις, εόρκια, άσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τά σχετικά κείμενα

οὐδμία

2) Πηδήματα, χοροί γύρω από τήν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

οὐδέν

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.) . . .

21 no 20

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

21. 1. 1911.

- 5) Παραθέσατε λεπτομερή περιγραφήν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΟΥΔΕΝΑ ΕΣΘΙΜΕΝ
 ΜΕΡΟΣ ΕΝΑΡΑΤΕΙΣ
 ΤΟ ΜΕΡΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ
 ΑΝΘΡΩΠΟΥ

[Κυροζαυῖος Β. Σταδούλιας, διδάμαλος. Ἡ ἐλ-
 ληνὴ αὐτὴ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ 18-31 ἰανουαρίου
 1970]

Studying

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΠΙΘΕΩΡΗΤΗΣ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΙΣΕΩΣ
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 445.....

Εν Αιγίῳ τῇ 9 Φεβ/ρίου 1970.....

Π ρ ό ς

Τὴν Ἀκαδημίαν Ἀθηνῶν
Κέντρον Ἑρεῦνης τῆς
Ἑλληνικῆς Λαογραφίας

Α Θ Η Ν Α Σ

"Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ ἀποστείλωμεν ὑμῖν, ὡς προσηρ-
τημένως, τὴν ὑπ' ἀριθ. 13/7-2-70 ἀναφορὰν τοῦ διευ-
θυντοῦ τοῦ Δημοτικοῦ Σχολείου. Ἡτέρας Α' τῆς ἡμετέ-
ρας περιφέρειας, μετὰ τοῦ ταύτῃ προσηροτημένου ἐρωτημα-
τολογίου, δεόντως συμπληρωμένου, καὶ νὰ παρακαλέ-
σωμεν διὰ τὰ καθ' ὑμᾶς περαιτέρω.

Μετά τιμῆς

Ὁ Ἐπιθεωρητής

Παν. Παναγιωτόπουλος .

Αριθ. Πρωτ. 13
Σελ. 9

Προς
Τὸν κ. Ἐπιθεωρητὴν
τῶν Δημ. Σχολείων Αἰγιαλείας
Εἰς Αἴγιον

ΘΕΜΑ

"Εμπλήρωσις καὶ ὑποβολή
ἐρωτηματολογίου περὶ τοῦ ἐν 3539/29-11-1969 Ὑμετέρου Διαταγῆς, λαμβανόμενης
παραδόσεως χειρῶν βίβλ' καὶ τῶν σημειῶν καὶ ὑποβολῆς πρὸς Ὑμᾶς
κατ' ὅρους πυρῶν".

Εἰς ἐκτέλεσιν τῆς ἐν ᾧ ἑστὶν Πρωτ.
3539/29-11-1969 Ὑμετέρου Διαταγῆς, λαμβανόμενης
παραδόσεως χειρῶν βίβλ' καὶ τῶν σημειῶν καὶ ὑποβολῆς πρὸς Ὑμᾶς
κατ' ὅρους πυρῶν, ἐπὶ εὐνοίας ἡμεῶν Ἀπορίᾳ
Περὶ τοῦ τοῦ παραδιδόντος ἐπιστολῆς
ἀποδοτῆς τοῦτο πρὸς τὸ Κέντρον Ἑξέτασις
τῆς Ἐκπαιδεύσεως Λαογραφίας.

Εὐμε δὲ βγα τοῦ

ὁ Διευτὴς τοῦ Σχολείου
Χ. Τσιλιγιάννης

ΚΩΝ/ΤΙΝΟΣ ΣΤΑΘΟΥΛΙΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΧΗΤΗΡ

Ἐν Αἴγιᾳ Ἀπορίᾳ τῇ 2-2-70

ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ
ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ

Αριθ. Πρωτ. 1145
Ἐληφθὲν τῇ 7-2-70